

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Ступінь вищої освіти: магістр

Спеціальності 051 Економіка; 071 Облік і оподаткування; 075 Маркетинг

Освітньо-професійні програми: Економіка підприємства; Облік і аудит; Маркетинг

Викладач: Павлов Олександр Іванович, завідувач кафедри економіки промисловості, доктор економічних наук, професор

Кафедра: економіки промисловості, т. 712-40-15

Профайл викладача: e-mail: pavlovodessaep@gmail.com, тел. (048) 712-40-66

1. Загальна інформація

Тип дисципліни - обов'язкова

Мова викладання - українська

Навчальна дисципліна викладається на першому курсі у першому семестрі

Кількість кредитів -4, годин – 120

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	12	6	6
Самостійна робота, годин	Денна – 80		Заочна – 108

Розклад занять:

лекції – середа, 12.50 –14.20,
ауд. А-419

Консультації: середа
14.30–16.00.
ауд. А-414

2. Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Глобальна економіка» є обов'язковою.

Об'єктом вивчення дисципліни є глобальна система господарювання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологічний апарат дослідження процесів формування єдиної системи економічної взаємодії на глобальному рівні.

Навчальна дисципліна складається з двох змістових модулів. В першому модулі назву «**Загальні питання щодо становлення глобальної економіки**» розглядаються часові межі феномену глобалізації, сучасна методологія глобалістики, Школи і міждисциплінарний статус глобалістики, становлення глобальної економіки, цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів, суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації. В другому модулі «**Форми впливу глобалізації на світове суспільство**» увагу зосереджено на парадоксальній природі глобальних трансформацій, альтерглобалізмі та його формах, глобальній економіці як прогностичній реальності, регулятивних механізмах глобальної економіки, міжнародних стратегіях глобалізації, конкурентній стратегії розвитку України в умовах глобалізації.

3. Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів знань умов і факторів становлення та механізмів функціонування глобальної економіки.

Завдання дисципліни: виявлення системної сутності економічної глобалізації; визначення глибини впливу глобальних трансформацій на світові інтеграційні процеси; ідентифікація основних параметрів глобального розвитку; визначення сучасних ринкових та інституціональних методик глобального менеджменту; аналіз особливостей формування національних і міжнародних стратегій розвитку..

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- природу, передумови та фактори становлення глобальної економіки;
- тенденції глобалізації економічного розвитку;
- закономірності глобальної корпоративізації бізнесу та генезис глобальної економічної інтеграції;
- характер, форми, моделі та конкурентні переваги регіональної економічної інтеграції в глобальних умовах розвитку; динаміку процесів інституціоналізації глобального економічного розвитку;
- форми та механізми соціалізації глобальної економіки;
- механізми та інструментарій антициклічного регулювання економік у глобальній системі; напрями інтеграції України в глобальний економічний простір.

вміти:

- надавати характеристику сутності чинників глобалізації, форм прояву глобалізації;
- формулювати особливості глобальної економіки;
- аналізувати ключові глобальні проблеми економічного розвитку за допомогою цивілізаційного виміру глобальних економічних процесів;
- розробляти стратегічні заходи для забезпечення міжнародної конкурентоспроможності товарів, послуг, підприємств, галузей, між-галузевих комплексів; виявляти та оцінювати проблеми розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації;
- усвідомлювати дію конкурентних механізмів глобального ринку;
- визначати регулятивні пріоритети формування сучасної міжнародної економічної політики, принципи організації процесів управління міжнародною економічною діяльністю регіонів, галузей, міжгалузевих комплексів.

4. Програмні компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Володіння і використання в практичній діяльності теоретичних та методологічних основ дослідження глобальних економічних відносин та взаємодії глобальних фірм, держав та міжнародних організацій	Вміння творчо ставитися до обирання та використання дослідницьких парадигм, теоретичних підходів, методологічного інструментарію економічної та суміжних наук для дослідження процесів глобалізації
Здатність аналізувати та робити практичні висновки з процесів, що відбуваються в глобальному економічному просторі	Вміння визначати витoki, сутність та тенденції розвитку процесів, що відбуваються в глобальній системі господарювання на підставі розуміння їх діалектичного характеру та багатоваріантності потенційних напрямів розвитку
Здатність формувати стратегію практичної діяльності суб'єкта господарської діяльності на основі розуміння впливу на неї глобального економічного середовища	Прийняття рішень стосовно вибору конкурентної стратегії розвитку фірми (компанії) на основі розуміння сутності, рушійних сил та наслідків процесу глобалізації

5. Зміст навчальної дисципліни**Змістовий модуль 1. Загальні питання щодо становлення глобальної економіки****Тема 1. Часові межі феномену глобалізації**

1.1. Глобалізація, як результат людської діяльності. Ознаки глобалізації. Соціально-філософська проблематика глобалізації. Соціальний феномен глобалізації як результат людської діяльності. Соціокультурний феномен глобалізації.

1.2. Теоретико-методологічні основи аналізу глобалізації.

Сутність економічної глобалізації. Функціональний підхід до аналізу глобалізації. Апологетичний підхід. Технологічний підхід.

1.3. Етапи розвитку економічної глобалізації. Витоки глобалізації. Історичні періоди розвитку процесів глобалізації. Глобальне суспільство. Культурна глобалізація. Глобалізація економіки.

Тема 2. Сучасна методологія глобалістики

2.1. Сутність категорій «глобалістика» та «глобалізація» та їх складові. Виникнення глобалістики. Сутність глобалістики. Формування глобалістики. Принцип глобалізму. Виникнення терміну «глобалізація». Сутність глобалізації. Глобальний розвиток. Глобальне суспільство. Глобальна політика, економіка та культура.

2.2. Закономірності та тенденції глобалізації. Вплив глобалізації на людське життя. Проблеми глобалізації. Основні ознаки сучасного глобалізму. Особливості глобалізації на сучасному етапі.

2.3. Класифікація типів глобальних проблем. Інтерсоціальні проблеми. Соціально-демографічні проблеми. Соціально-екологічні проблеми. Соціокультурний розвиток у глобальному суспільстві.

Тема 3. Школи і міждисциплінарний статус глобалістики

3.1. Теоретичні та методологічні проблеми сучасної глобалістики. Предмет дослідження глобалістики. Принцип глобалізму. Головні критерії глобальних проблем.

3.2. Наукові школи дослідження глобалістики. Розвиток сучасної глобалістики як науки. Концепція «Межі зростання». Концепція «Сталого розвитку». Еколого-економічна школа або «Школа глобальної екології». Школа мітозу біосфер. Школа контрольованого глобального розвитку. Школа світсистемного аналізу.

3.3. Концепції сучасної глобалістики, як міждисциплінарної науки. Глобалістика, як міждисциплінарна наука. Основні напрями глобалістики – економічна глобалістика, політична глобалістика, соціальна глобалістика, екологічна глобалістика.

Тема 4. Становлення глобальної економіки

4.1. Чинники глобалізації. Технічні, технологічні чинники. Соціально-економічні чинники глобалізації. Культурні чинники. Морально-етичні чинники. Політичні чинники.

4.2. Форми прояву глобалізації. Становлення загальнопланетарного науково-інформаційного простору, глобальної інформаційної інфраструктури. Становлення єдиного світового виробництва. Формування нової системи глобального керування. Виникнення нових глобальних економічних суб'єктів.

4.3. Еволюція напрямків глобалізації. Систематизування поглядів на глобалізацію, два базових напрями. Природа глобалізації. Еволюція напрямків глобалізації в економічній літературі. Погляди деяких глобалістів та антиглобалістів на глобалізацію.

4.4. Особливості глобальної економіки. Сутність глобальної економіки. Становлення глобальної економіки як науки. Унікальні характеристики глобальної економіки: неймовірна рухливість фінансового капіталу, глобальна мережа комунікацій, зростаючий міжнародний поділ праці.

Тема 5. Цивілізаційні виміри глобальних економічних процесів

5.1. Характеристика ключових глобальних проблем економічного розвитку. Ключові глобальні проблеми економічного розвитку, їх характеристика. Причини виникнення глобальних проблем. Прояв існування глобальних проблем у різних країнах світу.

5.2. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку.

Еволюція локальних цивілізацій. Цивілізації індустріального етапу економічного розвитку. Розвиток цивілізацій постіндустріальної епохи.

Формування цивілізацій четвертого покоління.

5.3. Цивілізаційні виміри стратегій глобалізму. Представлення глобалізації в найбільш широкому цивілізаційному контексті за допомогою соціально-культурологічного підходу. Найбільш суттєві ознаки економічного глобалізму. Класифікація цивілізаційних груп у глобальному економічному просторі на початку XXI століття.

Тема 6. Суперечності і дуалізм сучасного етапу глобалізації

6.1. Характеристика сучасного етапу глобалізації. Особливості сучасної глобалізації. Принципи сучасної глобалізації.

6.2. Дуалізм сучасного етапу глобалізації. Причини та прояви дуалізму сучасної глобалізації. Позитивні наслідки глобалізації. Негативний вплив світових глобалізаційних процесів на економіку деяких країн.

6.3. Діапазон і характер критики глобальних економічних процесів. Причини критики глобалізації. Передумови, принципи і програми альтерглобалізму.

Змістовий модуль 2. Форми впливу глобалізації на світове суспільство

Тема 7. Парадоксальна природа глобальних трансформацій

7.1. Теоретичні моделі і сучасна практика глобальних трансформацій. Глобальні трансформації, їх сутність. Основні суперечності глобальних трансформацій. Позитивні та негативні риси глобалізації.

7.2. Глобальні економічні парадокси: зміст і об'єктивна природа. Основні характеристики парадоксів глобалізації. Соціальні наслідки процесу глобалізації. Нерівномірність в розподілі вигод та збитків від глобалізації.

7.3. Фінансові кризи та їх вплив на світову економіку. Види системних криз. Форми прояву фінансових криз. Вплив криз на світову економіку. Наслідки кризових явищ в економіці.

7.4. Інформаційні процеси в глобальній економіці. Інформаційні процеси – глобальна проблема. Основні інструменти інформації.

Тема 8. Альтерглобалізм та його форми

8.1. Альтерглобальні сценарії світового розвитку. Сутність альтерглобалізму. Суспільно-політичні передумови антиглобалізму. Об'єктивна необхідність антиглобалізму. Принципові особливості альтерглобалізму.

8.2. Антиглобалістські рухи: ідеологія і програми, мотивація і результати. Поняття антиглобалістського руху. Антиглобальний рух як суттєвий політичний феномен. Загальні цілі антиглобалізму. Кризові явища у системі глобалізму. Основні види діяльності антиглобального руху.

8.3. Глобалізація і бідність. Бідність як глобальна проблема. Основні сценарії світового розвитку і динаміки бідності. Вплив культури, суспільних інститутів та економічної системи на рівень бідності.

Тема 9. Глобальна економіка як прогностична реальність

9.1. Інтернаціоналізація світового відтворювального процесу.

Сутність глобальної інтернаціоналізації. Інтернаціоналізація виробництва.

Інтернаціоналізація обігу. Співвідношення категорій «глобалізація» та «інтернаціоналізація». Характер, форми, моделі та конкурентні переваги регіональної економічної інтеграції в глобальних умовах розвитку.

9.2. Особливості функціонування сучасних глобальних ринків.

Поняття світових ринків. Глобалізація світових ринків. Формування глобального капіталу. Позитивні та негативні наслідки функціонування глобальних ринків.

9.3. Проблеми розвитку міжнародного бізнесу в умовах глобалізації. Поняття і цілі міжнародного бізнесу. Міжнародні економічні відносини України та фактори, що впливають на їх розвиток.

Тема 10. Регулятивні механізми глобальної економіки

10.1. Об'єктивність формування глобальної системи регулювання світогосподарських відносин. Принципи формування глобальної системи регулювання світогосподарських відносин. Становлення глобально інтегрованої регулюючої системи.

10.2. Проблеми глобальної регулюючої системи. Глобальні регуляторні інститути. Принципи глобальної регулюючої системи. Шляхи вдосконалення механізмів регулювання глобальної економіки. Глобальні регуляторні інститути – сутність, мета функціонування.

10.3. Функції держави в умовах глобалізації. Трансформація світового співтовариства. Відмінність між національними й корпоративними інтересами. Роль та дії держави в умовах глобалізації.

Тема 11. Міжнародні стратегії глобалізації

11.1. Сутність, особливості та основні характеристики світового виробництва. Світове виробництво, його характеристика. Світове господарство. Світова економіка як система.

11.2. Міжнародні стратегії співробітництва в умовах глобалізації. Міжнародні економічні відносини. Роль міжнародного співробітництва. Особливості сучасного міжнародного співробітництва.

11.3. Процеси розширення НАТО та ЄС. НАТО, основні напрямки діяльності. Європейський союз як економічне і політичне об'єднання. Цілі функціонування ЄС. Шенгенська угода. Умови розширення ЄС. Наслідки розширення ЄС і проблеми гео економічного статусу України.

11.4. Сучасні концепції міжнародної безпеки. Поняття міжнародної безпеки. Шляхи досягнення певного рівня міжнародної безпеки.

Тема 12. Конкурентна стратегія розвитку України в умовах глобалізації

12.1. Проблема конкурентоспроможності України в глобальній економіці. Необхідність інтеграції національного промислового комплексу до світової промислової системи. Шляхи вирішення проблеми національної конкурентоспроможності в умовах глобалізації.

12.2. Наслідки і результати співробітництва України з організаціями глобального профілю діяльності. Стратегічна перспектива входження України до європейських економічних і оборонних структур. Україна і співдружність Незалежних Держав (СНД). Ставлення України до НАТО.

12.3. Проблеми і перспективи співробітництва з СОТ у контексті забезпечення глобальної конкурентоспроможності України. Поняття глобальної конкуренції. Принципи функціонування СОТ. Перспективи співробітництва України з СОТ в умовах забезпечення глобальної конкурентоспроможності.

12.4. Інноваційно-інтелектуальна стратегія розвитку України в умовах глобалізації. Застосування різноманітних типів та форм співробітництва як невід'ємний фактор розвитку науково-технологічної та інноваційної сфер. Пріоритетні напрями фінансування науки. Розвиток пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні.

6. Система оцінювання та інформаційні ресурси

Види контролю: поточний, підсумковий.

Види контролю: нульовий, поточний, підсумковий.

Схема нарахування балів: <http://marketing.onaft.edu.ua/distsiplini-magisterskogo-rivnya/>

Інформаційні ресурси: <http://marketing.onaft.edu.ua/distsiplini-magisterskogo-rivnya/>

Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Глобальна економіка» для магістрів спеціальностей 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» усіх форм навчання / Укладач О. І. Павлов. – У 2-х частинах. – Одеса, 2016 (друкований та електронний варіанти).

2. Текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю.

Рекомендована література

Базова

1. Анилионис Г. П. Глобальный мир единый и разделённый / Г. П. Анилионис, Н. А. Зотова. – М.: Изд-во «Международные отношения», 2005. – 680 с.

2. Богомолов О. Т. Анатомия глобальной экономики / О. Т. Богомолов. – М.: ИКЦ «Академкнига», 2004. – 216 с.

3. Глобальна економіка: навч. посібник /Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко, Н.В. Проскурніна, Ю.О. Світлична. – Харків: Вид-во «Форт», 2016. – 358 с.

4. Глобальна економіка: навч. посібник /Н.М. Вдовенко, Л.В. Богач, В.Л. Гераймович, К.С. Кваша, М.М. Павленко. – К.: НУБіП України, 2017. – 319 с.

5. Кузьмін О.Є. Глобальна економіка: навч. посібник /О.Є. Кузьмін, О.В. Пирог, І.В. Литвин. – Львів: Вид-во Львів. Політехніки, 2016. – 300 с.

6. . Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин. – Львів: Вид-во ЛКА, 2015. – 594 с.

7. Липов В.В. Глобальна економіка: навч. посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2018. – 439 с.

8. Павлов О.І. Тенденції розвитку цивілізацій в контексті глобалізації: навч. посібник з грифом МОН. – Одеса: Астропринт, 2015. – 288 с.

9. Радзієвська С.О. Глобальна економіка: курс лекцій. – К.: «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2015. – 344 с.

Допоміжна

1. Бек У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию /пер. с нем. А. Григорьева и В. Сидельника; общ. ред. и послесл. А. Филиппова. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 304 с.

2. Бочан І.О. Глобальна економіка: підручник / І.О. Бочан, І.Р. Михасюк. – К.: Знання, 2007. – 403 с.

3. Гіденс Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя / Е.Гіденс. – К.: Альтерпрес, 2004. – 104 с.

4. Глобалізація та регіоналізація: виклики для економіки України: монографія // За ред. В.Є. Лошенюка. – Чернівці: Рута, 2010. – 516 с.

5. Глобальна економіка: конспект лекцій для студентів V курсу денної форми навчання спеціальності «Міжнародна економіка» / Відп. за випуск О.В. Воронова. – Одеса: ОНЕУ, 2012. – 84 с.

6. Глобальна економіка: опорний конспект лекцій для студентів вищих навчальних закладів. – Дніпропетровськ. Дніпропетровська державна фінансова академія, 2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mybiblioteka.su/tom2/8-20632.html>

7. Дятлов С. А. Структурные элементы, противоречия и показатели глобальной экономики. – СПб.: Изд-во Филологического факультета СПбГУ, 2004.

8. Ещенко П.С. Куда движется глобальная экономика в XXI веке?/П.С. Ещенко, А.Г. Арсеенко. – К.: Знання України, 2012. – 479 с.

9. Кальченко Т.В. Глобальна економіка: методологія системних досліджень: монографія. – К.: КНЕУ, 2006. – 248 с.

10. Капица Л.М. Индикаторы мирового развития / Л.М. Капица, Л.И. Шохина. – М.: Изд-во «Экономика. Право. Политика. Безопасность». – 2005. – 56 с.

11. Колташов В. Кризис глобальной экономики. – М.: Изд-во ИГСО, 2009. – 448 с.

12. Мазурок П.П. Глобальна економіка: навч. посібник / П.П. Мазурок, Б.М. Одягайло, В.В. Кулішов, О.М. Сазонець. – Львів: Вид-во «Магнолія 2006», 2009. – 208 с.

13. Ринейська Л.С. Посібник із вивчення дисципліни «Глобальна економіка». – Полтава: ПолтНТУ, 2011. – 165 с.

14. Філіпенко А.С. Глобальні форми економічного розвитку: історія і сучасність. – К.: Знання, 2007. – 670 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Державні органи влади

Верховна Рада України - www.rada.kiev.ua

Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua

Державна митна служба України – www.customs.gov.ua

Державний служба статистики України – www.ukrstat.gov.ua

Центр зовнішньоекономічних зв'язків України – www.biz-center.ua

2. Міжнародні та міжурядові організації

Всесвітній банк – www.worldbank.org

Європейська комісія. Сторінка новин – <http://europa.eu.int/news.en.htm>

Євростат – <http://europa.eu.int/en/comm/eurostat>

Інститут міжнародної економіки – www.iie.com

Міжнародна торгова палата – www.iccwbo.org

Міжнародна фінансова корпорація – www.ifc.org

Міжнародний валютний фонд - www.imf.org

ОЕСР – www.oecd.org

ООН – www.un.org
ОПЕК – www.opec.org
Світова організація торгівлі – www.wto.org
ЮНІДО – www.unido.org
ЮНКТАД – www.unctad.org

3. *Інтеграційні об'єднання*

АСЕАН – www.aseansec.org
ЄАВТ – www.efta.int
ЄС – www.europa.eu.int
КАРИКОМ – www.caricom.org
МЕРКОСУР – www.mercosur.com
НАФТА – www.nafta-sec-alena.org

4. *Міжнародні економічні видання*

Аналітичні огляди й інвестиційної привабливості країн – www.euromoney.com
Business Week – www.businessweek.com
CNN – www.cnn.com
Financial Times – <http://news.ft.com/home/us>
Global Macro-economic and Financial Policy Site – www.stern.nyu.edu/globalmacro
The Economist – www.economist.com
The Wall Street Journal – <http://online.wsj.com/public/us>
The Wall Street Journal Index – www.il.proquest/products/pt-productWSJ.shtml

5. *Бібліотеки*

Бібліотека Парламенту України – www.rada.kiev.ua/library
Ділова бібліотека центру міжнародної торгівлі – www.wtcmo.ru/bibl/OObibl.htm
Наукова бібліотека Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка – www.univ.kiev.ua/eng/search/missing.phtml
Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського – <http://nbuv.gov.ua>
Тематичний каталог бібліотеки конгресу США – <http://catalog.loc.gov>
Харківська наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка – <http://korolenko.kharkov.com>
Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна – www.univer.kharkov.ua/mail/library/
Одеська національна наукова бібліотека – <http://odnb.odessa.ua/>
Бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова – <http://lib.onu.edu.ua/>
Бібліотека ОНАХТ – <https://library.onaft.edu.ua/>

7. Політика навчальної дисципліни

Політика всіх навчальних дисциплін в ОНАХТ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, вимог ISO 9001:2015, «Положення про академічну доброчесність в ОНАХТ» та «Положення про організацію освітнього процесу».

Викладач

О.І. Павлов

Завідувач кафедри

О.І. Павлов